

Tax is a Black Box II*

Kwalitatief onderzoek naar fiscaliteit bij
beursgenoteerde ondernemingen

Bij PricewaterhouseCoopers Nederland werken ruim 4.500 professionals samen vanuit drie verschillende invalshoeken: Assurance, Advisory en Tax & Human Resource Services. Op basis van ons gedachtegoed Connected Thinking leveren we sectorspecifieke diensten en zoeken we innovatieve oplossingen. Voor grote, middelgrote en kleinere nationale en internationale ondernemingen en voor overheden en non-profit organisaties.

Als deelnemer van een wereldwijd netwerk met 140.000 collega's in 149 landen beschikken we over veel kennis en ervaring. Die delen we met elkaar, met onze cliënten en met hun stakeholders. We zoeken onverwachte invalshoeken, leggen verrassende verbindingen, voelen ons betrokken en werken samen vanuit sterkte.

Inhoud

1	Introductie	4
1.1	Achtergrond	5
1.2	Onderzoeksdoel- en probleemstelling	6
1.3	Methode van onderzoek	7
2	Onderzoeksresultaten	8
2.1	Omzetbelasting en loonbelasting: de grootste belastingposten in 2007	9
2.2	Huidige fiscale wetgeving ingewikkeld en onvoorspelbaar	9
2.3	Meer consistentie in de fiscale wetgeving gewenst	10
2.4	Horizontaal toezicht (zeer) positief beoordeeld	10
2.5	Horizontaal toezicht is binnen 5 jaar de internationale standaard?	11
2.6	Nederland belastingparadijs?	11
3	Conclusies	12
3.1	Tax is nog steeds een black box: transparantie beperkt	13
3.2	Nederland geen belastingparadijs	13
3.3	Horizontaal toezicht een unieke stap voorwaarts	13

1 Introductie

Op verzoek van PricewaterhouseCoopers (PwC) heeft Motivaction International B.V. onderzoek uitgevoerd naar de Total Tax Contribution van multinationals in Nederland.

1.1 Achtergrond

Eind februari 2008 kwam het onderwerp winstbelasting landelijk in het nieuws. Dat kwam door vragen die Tweede Kamerlid Paul Tang (PvdA) stelde aan de staatssecretaris van Financiën Jan Kees de Jager¹ (CDA) naar aanleiding van een artikel in The Financial Times ‘One-third of biggest business pays no tax’.², waaruit bleek dat in het Verenigd Koninkrijk veel van de 700 grootste bedrijven een klein bedrag aan Engelse winstbelasting betalen³. De strekking van Tangs vragen was in hoeverre multinationals in Nederland vennootschapsbelasting betalen.

Nadat de antwoorden op de vragen van Paul Tang waren gegeven, publiceerde NRC Handelsblad op 21 februari 2008 het artikel ‘Multinationals betalen vrijwel geen belasting’⁴. “Het best bewaarde geheim van de Belastingdienst is de jaarlijkse belastingaanslag van koningin Beatrix. Het op één na best bewaarde geheim zijn de belastingaanslagen van in Nederland gevestigde multinationals als Philips, Shell, Unilever of Akzo Nobel,” aldus het artikel. De krant meldt vervolgens dat de AEX-genoteerde bedrijven voor 1.5 miljard aan voorlopige aanslagen vennootschapsbelasting hadden ontvangen in 2007. Het jaar daarvoor bedroeg de omvang van de voorlopige aanslagen 1.3 miljard. Deze bedragen werden afgezet tegen de totale vennootschapsbelasting-opbrengst van 17.9 miljard in 2006.

Staatssecretaris De Jager reageerde⁵ in het televisieprogramma Buitenhof op het bericht met de mededeling dat een groeiend aantal multinationals dankzij ontwijkingsconstructies geen of bijna geen vennootschapsbelasting in Nederland betaalt. NRC Handelsblad becijferde dat de afgedragen vennootschapsbelasting door AEX-genoteerde bedrijven voor een groot gedeelte afkomstig was van de (toen nog!) drie grote banken Fortis, ING en ABN AMRO. ING en ABN AMRO betaalden volgens hun jaarverslagen in 2006 samen 883 miljoen, aldus de krant. Fortis zou in Nederland en België 905 miljoen hebben afgedragen.

Door dit bericht kwam de politiek in het geweer. Tang stelde dat als 3 banken samen zo’n 900 miljoen afdragen, bedrijven als Shell, Philips en Unilever nauwelijks of geen vennootschapsbelasting betalen. Dat was volgens de heer Tang een schokkende conclusie. In de Tweede Kamer volgde een bij vlagen emotioneel debat⁶. De Socialistische Partij en Groen Links waren bezorgd over berichten als ware Nederland een belastingparadijs⁷. De ChristenUnie verlangde dat het kabinet de Bijbelse normen op het gebied van belastingheffing ook op multinationals toepast⁸.

De Jager ontkende dat Nederland een belastingparadijs is, maar gaf wel aan kritisch naar fiscale constructies te zullen kijken. In een vraaggesprek stelde De Jager: “Het mag niet zo zijn dat straks alle belastingen door het midden- en kleinbedrijf worden gedragen.”⁹

Motivatie voor het onderzoek

Zoals de inleiding aantoont, ligt de discussie over belastingafdrachten politiek gevoelig. Onder druk van de publieke opinie wordt de maatschappelijke aanvaardbaarheid van fiscaal gedrag steeds relevanter.

- 1 Vragen ingezonden op 16 januari 2008
- 2 Financial Times, 28 augustus 2007
- 3 Corporation tax
- 4 Joep Dohmen, NRC Handelsblad 21 februari 2008
- 5 NRC Handelsblad 25 februari 2008
- 6 Tweede Kamer, 57 ste vergadering Spoeddebat over winstbelasting multinationals, 28 februari 2008
- 7 Financieel Dagblad 21 maart 2008
- 8 Aertjan Grotenhuis, NRC Handelsblad 21 juni 2008
- 9 Aertjan Grotenhuis ibid

Organisaties als Tax Justice Network bijvoorbeeld “wrijven de politiek in dat multinationals op stuitende wijze onder hun fiscale verplichtingen uitkomen.”¹⁰.

Maar is dat wel zo? Hoeveel dragen de bedrijven nu feitelijk af? Hoe ervaren bedrijven het fiscale systeem eigenlijk zelf? Wij zijn van mening dat het van belang is een zuivere discussie te kunnen voeren over fiscale bijdragen en het fiscale systeem. Een onzuivere en ontransparante publieke discussie kan een negatieve beeldvorming oproepen met ongewenste gevolgen.

De doelstelling van dit kwalitatieve onderzoek is het schetsen van een neutraal beeld van de afdracht van de 4 grootste belastingmiddelen bij AEX- en Midkapbedrijven en inzicht te krijgen van het beeld dat deze ondernemingen van het fiscale systeem hebben. Zo wordt een neutrale bijdrage geleverd aan de discussie over het fiscale systeem.

Het onderzoek richtte zich specifiek op de drie volgende vragen:

- Wat waren in verslagjaar 2007 de belangrijkste belastingen voor de AEX- en Midkap-bedrijven?
- Hoe groot was het bedrag dat uiteindelijk door deze ondernemingen is betaald over deze belastingen?
- Welke positieve en negatieve ontwikkelingen heeft men de afgelopen jaren op fiscaal gebied in Nederland ervaren?

Bij de vraag over de feitelijk betaalde belastingen worden omzetbelastingen en loonheffingen ook meegenomen. Het gegeven dat deze belastingen boekhoudkundig veelal geïncorporeerd zijn als ‘andere kosten’ (personeelskosten, overlopende posten) doet niets af aan de rol die ondernemingen spelen bij collecteren en afdragen van deze heffingen en de problemen waar zij, bij het vervullen van hun wettelijke verplichtingen, tegen aan lopen.

Er is gekozen voor beursgenoteerde ondernemingen, omdat deze in de publieke discussie onderwerp van gesprek waren en deze ondernemingen verplicht zijn vanuit regels van jaarrekeningenrecht bepaalde fiscale gegevens te publiceren.

Wij hopen met dit onderzoek een bijdrage te leveren aan een objectieve en transparante discussie over ‘s Rijks grootste inkomstenbron. Zeker in tijden waarin overheden miljarden belastinggeld in de economie pompen, is transparantie over fiscaliteit van evident belang voor het maatschappelijk vertrouwen in ons fiscale systeem. Tax zou geen Black Box moeten zijn.

‘Tax is a black box II’ biedt daarnaast inzicht in de betekenis en de mate van transparantie rondom fiscaliteit bij beursgenoteerde ondernemingen. Het onderzoek is hiermee een aanvulling op het onderzoek ‘Tax is a black box’¹¹: een kwalitatieve studie die inzicht verschaft in de visie op de fiscale strategie en het beleid van beursgenoteerde ondernemingen en (de motivatie van) de doelstellingen van tax directors, CFO’s en commissarissen van beursgenoteerde ondernemingen met betrekking tot fiscaliteit.

Eelco van der Enden, PwC

1.2 Onderzoeksdoel- en probleemstelling

De doelstelling van het onderzoek luidt als volgt:

Het schetsen van een neutraal beeld van de afdracht van de vier grootste belastingmiddelen bij AEX- en Midkap-bedrijven, teneinde een substantiële bijdrage te leveren aan de discussie hierover.

Het onderzoek moet ten minste antwoord geven op de volgende vragen:

- Wat zijn over verslagjaar 2007 de belangrijkste belastingafdrachten voor de AEX- en Midkap-bedrijven?
- Hoe groot is het bedrag dat deze ondernemingen verwachten te betalen over 2007 aan deze belastingen?
- Welke positieve en negatieve ontwikkelingen heeft men de afgelopen jaren op fiscaal gebied in Nederland ervaren?
- Hoe ervaart en waardeert men horizontaal toezicht?

10 Aertjan Grotenhuis ibid

11 PwC, Tax is a black box, december 2007, kwalitatief onderzoek over fiscaliteit bij beursgenoteerde ondernemingen

1.3 Methode van onderzoek

Voor dit onderzoek zijn tax directors benaderd van multinationals met een notering aan de AEX (19) en Midkap (23)¹².

De gesprekken zijn telefonisch gevoerd en hebben plaatsgevonden in de periode van juni tot en met september 2008.

Alle deelnemers zijn voorafgaand aan het interview schriftelijk benaderd met de vraag ter voorbereiding van het interview na te gaan welke 4 belastingposten over 2007 het meest belangrijk/omvangrijk zijn en welke bedragen men verwacht over 2007 te zullen betalen.

In totaal hebben n=20 multinationals aan het onderzoek deelgenomen:

- n=12 AEX-genoteerde ondernemingen
- n=8 Midkap-genoteerde ondernemingen

Een response van 48% mag bij dit type onderzoek redelijk hoog worden genoemd.

De meest genoemde redenen voor de betreffende multinationals om niet aan het onderzoek deel te nemen, zijn:

- tijdgebrek, te druk, te veel werk om uit te zoeken
- interne reorganisatie
- geen interesse
- principiële bezwaren tegen deelname aan het onderzoek
- een te kleine onderneming, beperkte fiscale afdeling (met name Midkap)

De reden dat de response onder Midkap-bedrijven beduidend lager is dan onder AEX-bedrijven (35% versus 63%) is waarschijnlijk dat veel Midkap-bedrijven niet beschikken over een grote fiscale afdeling en/of geen tax director hebben.

'Dit heeft geen betrekking op een kleine organisatie als de onze.' (Midkap)

'We hebben geen tax director die deze vragen kan beantwoorden.' (Midkap)

De uitkomsten geven naar onze mening een goed beeld van de Nederlandse situatie. De gepresenteerde cijfers zijn gebaseerd op de schattingen van de respondenten over 2007 en dienen derhalve als indicatief te worden opgevat. Voor het doen van 'harde' uitspraken is kwantitatief vervolgonderzoek noodzakelijk.

Mocht u naar aanleiding van dit rapport meer vragen hebben, neem dan gerust contact op met PricewaterhouseCoopers. De namen van de personen die betrokken zijn geweest bij dit onderzoek, kunt u vinden op de laatste pagina van dit rapport.

12 De overige multinationals konden om uiteenlopende redenen niet worden benaderd

2 Onderzoeksresultaten

In dit hoofdstuk worden de onderzoeksresultaten weergegeven. Ter verlevendiging zijn de onderzoeksresultaten gelardeerd met citaten. Omwille van privacy en op verzoek van de respondenten worden de namen van de deelnemende personen en ondernemingen niet kenbaar gemaakt.

2.1 Omzetbelasting en loonbelasting: de grootste belastingposten in 2007

We vroegen de respondenten welke vier belastingposten over 2007 het meest belangrijk/omvangrijk zijn en hoeveel zij over dat jaar af moeten dragen. Op die manier ontstaat de volgende ranglijst van de belastingdruk.

Hoogste belastingdruk	AEX	Midkap
Omzetbelasting	266 mln.	9 mln.
Loonbelasting	184 mln.	20 mln.
Vennootschapsbelasting	120 mln.	2,8 mln.
Dividend/milieuheffing	??	??

Omzetbelasting¹³ (niet-verrekenbaar) staat bij veel respondenten op de eerste of tweede plaats. AEX-bedrijven betalen hieraan gemiddeld EUR 266 miljoen en Midkap-bedrijven EUR 9 miljoen.

Loonbelasting¹⁴ staat bij veel respondenten eveneens op de eerste of tweede plaats. AEX-bedrijven dragen hieraan gemiddeld EUR 184 miljoen af per jaar, Midkap-bedrijven EUR 20 miljoen.

Vennootschapsbelasting (VpB) komt voor de meeste respondenten op de tweede of derde plaats. Gemiddeld betalen de deelnemende AEX-bedrijven over 2007 EUR 120 miljoen VpB. In totaal betalen de AEX-bedrijven over 2007 EUR 1,1 miljard euro aan VpB. De Midkap-bedrijven betalen gemiddeld EUR 2,8 miljoen.

Op de derde en vierde plaats in de rangorde van belastingposten over 2007 wordt met name dividendbelasting en milieuheffing genoemd (omdat weinig respondenten hier exacte cijfers over gaven, kunnen we hier geen betrouwbare schatting van geven).

Het kennisniveau, de mate waarin de verschillende deelnemers op de hoogte blijken te zijn van de belastingen die betaald moeten worden, verschilt niet alleen per bedrijf maar ook per belastingsoort:

“Ik kan aangeven wat wij aan vennootschapsbelasting betalen, maar ik heb geen idee wat wij aan onroerend-goedbelasting betalen. Dat zit versleuteld in andere posten.” (Midkap)

2.2 Huidige fiscale wetgeving ingewikkeld en onvoorspelbaar

De meeste tax directors kunnen weinig positieve ontwikkelingen noemen op het gebied van onze belastingwetgeving. Zij noemen het ‘te onvoorspelbaar’ (bijvoorbeeld renteaftrek en deelnemingsvrijstelling) en het brengt te veel rompslomp met zich mee (bijvoorbeeld verpakkingenbelasting en vliegtax).

Wel positief is men over het horizontale toezicht, de verlaging van de VpB en de elektronische aangifte (maar die lijkt nog niet goed te werken).

Positief:

- ☺ horizontaal toezicht
- ☺ verlaging VpB
- ☺ elektronische aangifte (maar werkt nog niet goed)

Negatief:

- ☹ (voorlopig) niet doorgaan rentebox
- ☹ te veel rompslomp (bijvoorbeeld vliegtax en verpakkingenbelasting)
- ☹ te onvoorspelbaar (bijvoorbeeld renteaftrek en deelnemersvrijstelling)

- 13 De niet verrekenbare omzetbelasting is de omzetbelasting die door ondernemingen niet kan worden teruggevorderd. De totale post omzetbelasting is vanzelfsprekend vele malen hoger.
- 14 Met loonbelasting wordt in dit rapport bedoeld het werkgeversdeel. Opgemerkt moet worden dat dit werkgeversdeel slechts een klein deel betreft van de totale som aan afgedragen loonbelasting en premies.

“Er zijn weinig fijne ontwikkelingen.” (AEX)

“Elektronische aangifte is in potentie een goede ontwikkeling, maar momenteel is het een draak omdat het niet werkt.” (AEX)

“Ik zit wel op de Rentebox te wachten.” (MidKap)

“Er is in Nederland een woud aan regels voor de beperking van de renteaftrek. Zelfs voor een professional is het lastig dit helemaal in de gaten te houden, zodat je op dit punt risico’s loopt.” (AEX)

“Over deelnemingsvrijstelling is veel onduidelijke wetgeving gekomen, zodat je je afvraagt of je kunt voldoen aan de eisen van de wetgever.” (AEX)

2.3 Meer consistentie in de fiscale wetgeving gewenst

Er bestaat onder tax directors grote behoefte aan meer consistentie en langetermijnzekerheid in de belastingwetgeving. De huidige wetgeving is in hun optiek te onvoorspelbaar en dus te risicovol, doordat er te veel aanpassingen zijn (bijvoorbeeld op het gebied van de renteaftrek en deelnemingsvrijstelling).

Meerdere respondenten benadrukken dat dit voor hen belangrijker is dan de hoogte van de tarieven.

Enkele respondenten pleiten ervoor om de rente buiten de fiscaliteit te houden, de dividendbelasting af te schaffen en een vereenvoudiging van de VpB-regels voor verrekening van buitenlandse bronbelasting.

“Ik vind vooral dat je niet te vaak en te veel moet veranderen. Voor het vestigingsklimaat is consistentie en langetermijnzekerheid van belang. Een van de aspecten die in een goed vestigingsklimaat van belang is, is consistentie. Verder ben ik voor afschaffing van de dividendbelasting.” (AEX)

“Het zou heel wat waard zijn als die regels, bijvoorbeeld voor de renteaftrek, vereenvoudigd worden tot begrijpelijke, inzichtelijke transparante wetgeving.” (AEX)

“Het gaat er niet eens om dat je het moet betalen, maar eerder om de onuitvoerbaarheid.” (Midkap)

“Door de ingewikkelde regels betalen we vaak wel buitenlandse bronbelasting die we niet kunnen verrekenen. Een versoepeling van de regels en minder voorwaarden is op zijn plaats.” (Midkap)

“Een manier om het minder onvoorspelbaar te maken is om rente buiten de fiscaliteit te houden, zodat eigen en vreemd vermogen gelijk worden behandeld.” (AEX)

2.4 Horizontaal toezicht (zeer) positief beoordeeld

Alle respondenten zijn bekend met horizontaal toezicht. Meerdere nemen deel aan het handavingsconvenant.

De meeste tax directors uit dit onderzoek (75%) staan (zeer) positief tegenover horizontaal toezicht.

Horizontaal toezicht?	Midkap	AEX	Totaal
Zeer negatief			0
Negatief			0
Neutraal			5
Positief			8
Zeer positief			7

Een meerderheid van de respondenten (60%) gelooft dat horizontaal toezicht een positief effect kan hebben op ons vestigingsklimaat. Dat geldt met name voor AEX-bedrijven (67%) en iets minder voor Midkap-bedrijven (50%).

Positief effect?	Midkap	AEX	Totaal
Ja			12
Neutraal			3
Nee			4
Weet niet			1

2.5 Horizontaal toezicht is binnen 5 jaar de internationale standaard?

De helft van de AEX-bedrijven en Midkap-bedrijven verwacht dat horizontaal toezicht over 5 jaar de internationale standaard is.

“Horizontaal toezicht is de toekomst. Bedrijven hebben er steeds meer belang bij om intern in control te zijn.” (AEX)

De overige respondenten zijn hierover pessimistischer. Volgens hen duurt het nog jaren eer het ook in de rest van de wereld wordt ingevoerd.

“Vijf jaar is te ambitieus, maar ik ben ervan overtuigd dat andere landen het over zullen nemen.” (AEX)

“Het buitenland is er nog lang niet klaar voor. De USA gaan het nooit doen.” (Midkap)

Veel respondenten zien horizontaal toezicht als een belangrijk unique selling point voor het Nederlandse vestigingsklimaat, want het maakt de fiscale wetgeving voorspelbaarder en reduceert de fiscale risico's.

“Er zijn nogal wat cultuurverschillen. Nederland is altijd een overlegcultuur geweest, in Duitsland bijvoorbeeld is die er veel en veel minder. Ik zie de Duitse belastingdienst dit soort convenanten nog niet afsluiten. Maar dat geeft ook niet, want Nederland moet zich onderscheiden om de bedrijven hier te houden.” (Midkap)

HT Internationale standaard?	Midkap	AEX	Totaal
Helemaal mee oneens			1
Mee oneens			8
Neutraal			1
Mee eens			10
Helemaal mee eens			0

2.6 Nederland belastingparadijs?

We legden de respondenten de stelling voor ‘Nederland is geen belastingparadijs, want in andere Europese landen betalen we minder belasting’. Slechts 3 respondenten vinden dat Nederland een belastingparadijs is (55% vindt van niet).

Circa een op de drie respondenten kunnen hierover geen algemene uitspraak doen, omdat ze in sommige landen minder en in andere juist meer belasting betalen.

Een Belastingparadijs?*	Midkap	AEX	Totaal
Helemaal mee oneens			2
Mee oneens			9
Neutraal			6
Mee eens			3
Helemaal mee eens			0

* Omwille van de overzichtelijkheid, hebben we de stelling en de reacties erop positief geformuleerd.

“Dat verschilt per land. Er zijn landen waar wij meer belasting betalen, maar Nederland is zeker geen belastingparadijs, vooral niet op het gebied van de vennootschapsbelasting.” (Midkap)

“Andere landen, zoals België en Zwitserland, hebben meer de politieke wil multinationals te faciliteren.” (AEX)

“Nederland stond bekend om zijn positieve belastingregime, maar die belastingpositie staat onder druk.” (Midkap)

3 Conclusies

3.1 Tax is nog steeds een black box: transparantie beperkt

Uit dit onderzoek blijkt dat de bereidheid, om openheid van zaken te geven, beperkt is. Van response bias (dat alleen multinationals die veel belasting betalen hebben deelgenomen) lijkt in ieder geval geen sprake. We troffen in dit onderzoek ook meerdere multinationals aan die weinig of geen belasting betalen. Bovendien blijkt uit de gesprekken dat veel tax directors geen duidelijk beeld hebben van hun totale belastingafdracht over 2007. Los van de vraag of de multinationals geen openheid van zaken willen of kunnen geven, maakt dit onderzoek in elk geval duidelijk hoe moeilijk het is om betrouwbare cijfers over de feitelijke belastingdruk bij multinationals in Nederland boven water te krijgen. Van transparantie is op dit vlak dus nog weinig sprake.

3.2 Nederland geen belastingparadijs

Een ruime meerderheid van de respondenten vindt Nederland op dit moment beslist geen belastingparadijs, omdat zij in Nederland in vergelijking met sommige andere Europese landen veel VpB en andere belastingen betaalt.

We kunnen niet met zekerheid uitsluiten dat de andere helft van de AEX- en Midkap-bedrijven, die niet aan het onderzoek deelnamen, Nederland wel als een belastingparadijs beschouwen. Maar waarschijnlijk denken zij er net zo over, want dit onderzoek maakt duidelijk dat de discussie over 'Nederland belastingparadijs' niet alleen moet gaan over **de hoogte van de tarieven**, maar ook over **de praktische toepasbaarheid** van de fiscale regels en wetgeving. De deelnemende tax directors geven duidelijk aan dat een belastingparadijs voor hen niet alleen betekent dat ze geen of zo weinig mogelijk belasting betalen, maar vooral ook dat de regels transparant, voorspelbaar en consistent zijn. Vooral wat dat laatste betreft is Nederland in hun ogen allesbehalve een belastingparadijs.

Qua belastingdruk hoeft Nederland van de multinationals geen belastingparadijs te zijn. Voor een gezond vestigingsklimaat is heldere fiscale wet- en regelgeving minstens zo belangrijk.

Bovendien richt de discussie over 'Nederland Belastingparadijs' zich met name op de VpB, maar uit dit onderzoek blijkt dat dit voor de meeste multinationals niet de hoogste belastingpost is. In deze discussie zou derhalve ook naar de veel hogere belastingposten gekeken moeten worden, met name omzet- en loonbelasting (werkgeversdeel).

3.3 Horizontaal toezicht een unieke stap voorwaarts

De tax directors zijn over het algemeen somber gestemd over het Nederlandse belastingklimaat. Hun kritiek heeft niet zozeer betrekking op de hoogte van de tarieven, maar op de praktische uitvoerbaarheid. Zij zien hier duidelijk een verslechtering, want de fiscale spelregels worden voortdurend bijgesteld (bijvoorbeeld op het gebied van de renteaftrek) en er komen regelmatig nieuwe regels bij die moeilijk te implementeren zijn (bijvoorbeeld verpakkingenbelasting en vliegtax). Dit zorgt voor onrust, veel extra werk en controleverlies.

De initiatieven op het gebied van horizontaal toezicht worden in brede kring toegejuicht, met name omdat de consequenties van de fiscale regelgeving hierdoor voorspelbaarder en beheersbaarder worden (*"RvB's willen achteraf niet voor verrassingen komen te staan"*).

Met horizontaal toezicht zet Nederland een duidelijke stap voorwaarts. Een stap die het vestigingsklimaat ten goede zal komen. Maar omdat de fiscale regels hierdoor niet eenvoudiger worden, is dit geen panacee waarmee alle problemen worden opgelost.

Contact

Voor meer informatie over dit onderwerp kunt u contact opnemen met:

Eelco van der Enden

Tel: (020) 568 17 84

E-mail: eelco.van.der.enden@nl.pwc.com

Robert van der Laan

Tel: (040) 224 48 60

E-mail: robert.van.der.laan@nl.pwc.com

